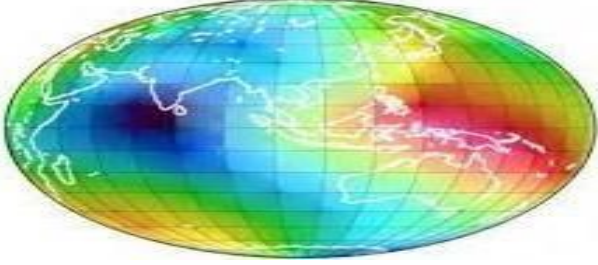

6.SINIF SOSYAL BİLGİLER 3.ÜNİTE: İNSAN ve ÇEVRE

ÜNİTE KAVRAMLARI

GEOİT: Dünya'nın Ekvator'dan şişkin, kutuplardan basık olan kendine özgü şekline geoit denir.

EKVATOR: Dünya'yı tam ortadan ikiye ayırdığı varsayılan hayalî çizgiye ekvator denir.

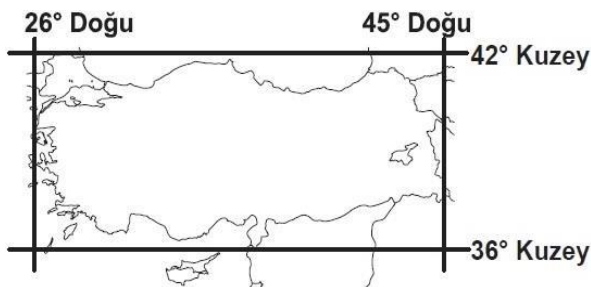

COĞRAFİ KONUM: Herhangi bir yerin dünya üzerindeki bulunduğu yere coğrafi konum denir.

Coğrafi Konum Çeşitleri:

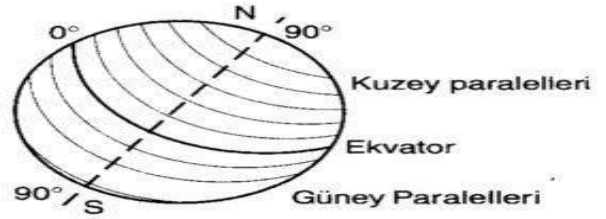
1- Matematik (mutlak) Konum: Bir yerin ekvator ve başlangıç meridyenine olan uzaklığına matematik konum denir.

Türkiye'nin matematik konumu

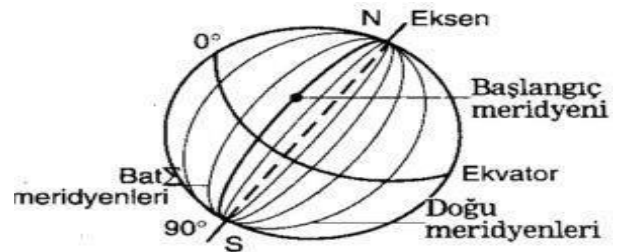

2- Özel (göreceli) Konum: Bir yerin denizlere, okyanuslara, kıtalara, komşu ülkelere, yeryüzü şekillerine ve ekonomik faaliyet bölgelerine göre konumuna özel konum denir.

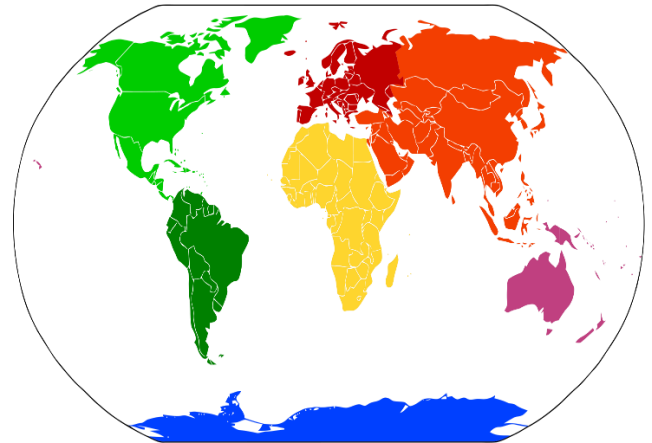
PARALEL: Ekvatora paralel birer derecelik açılarla çizilen doğudan batıya uzanan hayali çizgilere paralel denir.

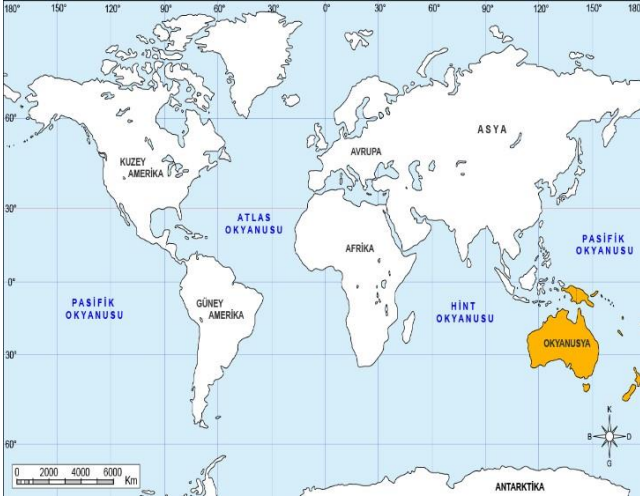
MERİDYEN: Bir kutup noktasından başlayarak diğer kutup noktasında sona eren, ekvator ve paralel dairelerini dik kesen yaylara meridyen denir.

KITA: Etrafı deniz ve okyanuslarla çevrili büyük kara parçalarına kıta denir.

OKYANUS: Kıtalar tarafından birbirinden ayrılan büyük su kütlelerine okyanus denir.

JEOPOLİTİK KONUM: Bir yerin matematik(mutlak) ve Özel (göreceli) konumunun ülkeler arasındaki siyasi ilişkilere yansımalarıdır.

Türkiye'nin Jeopolitik Konumunun Sonuçları:

- ✿ Balkanlar, Kafkaslar ve Ortadoğu üçgeninin merkezinde yer almaktadır.
- ✿ Üç tarafı denizlerle çevrilidir.
- ✿ Asya ile Avrupa kıtaları arasında köprü konumundadır.
- ✿ Zengin doğal kaynaklara sahiptir.
- ✿ İstanbul ve Çanakkale boğazlarına sahiptir.
- ✿ Avrupa ülkeleriyle Ortadoğu'daki zengin petrol ülkeleri arasında bulunur.
- ✿ Yükseklik fazladır, batıdan doğuya gidildikçe yükseklik artar, sıcaklık düşer.

İKLİM: Geniş bir bölge içinde ve uzun yıllar boyunca değişmeyen ortalama hava koşullarına iklim denir.

İklim Adı	Özellikleri	Görüldüğü Yerler
KARADENİZ İKLİMİ	--- Yazlar serin, kışlar ılıktır. --- En fazla yağış sonbaharda görülür. --- Dört mevsim yağışlıdır. --- Bitki örtüsü ormandır.	Karadeniz kıyısı boyunca
AKDENİZ İKLİMİ	--- Yazları sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlı geçer. --- En fazla yağış kış aylarında görülür. --- Kışın don olayı görülmez. --- Seracılık yaygın yapılıdır. --- Bitki örtüsü makidir.	Akdeniz, Ege, Marmara Bölgeleri ve çevresi
KARASAL İKLİM	--- Yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve kar yağışlıdır. --- En çok yağış ilkbaharda görülür. --- Ülkemizde en yaygın görülen iklim tipidir. --- Doğal bitki örtüsü kısa boylu otlardan oluşan bozkırdır.	İç Anadolu, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri

MAKİ: Akdeniz çevresinde yaygın bir biçimde görülen; yabani zeytin, defne, mersin, zakkum gibi odunsu, dikenli, bodur ağaç ve çalılardan oluşan bitki topluluğudur.

BOZKIR: İlkbahar yağışı ile yeşeren, yaz kuraklığı ile sararan kısa boylu ot topluluklarına bozkır denir.

NÜFUS: Sınırları belli bir alanda yaşayan insan sayısına nüfus denir.

Nüfusun dağılışını etkileyen faktörler:

1- Doğal Faktörler: Nüfusun yeryüzüne dağılışında insan etkisinin olmadığı faktörlere doğal faktörler denir.

Örnek: Yeryüzü şekilleri, İklim, Su kaynakları, Bitki örtüsü

2- Beşeri Faktörler: Nüfusun yeryüzüne dağılışında insan etkisinin olduğu faktörlere beşerî faktörler denir.

Örnek: Tarım, Sanayi, Ticaret, Ulaşım, Turizm, Madencilik

Dünyadaki Bazı İklimler:

1- Çöl İklimi: Gündüz çok sıcak, gece çok soğuktur. Kum fırtınalarından korunmak için uzun elbise giyilir, çadırlarda ve göçebe yaşam vardır, su olmadığı için **geçim kaynağı hayvancılıktır**. En çok **deve** beslenir. Deve ulaşım ve taşımacılıkta kullanılır.

2- Kutup İklimi: Kutuplarda görülür, yaz-kış çok soğuktur. Yıllık ortalama sıcaklık -30 0C ile -35 0C arasında seyreder. Soğuktan korunmak için kalın elbiseler giyilir, **buzdan evler** yapılır, ulaşım aracı olarak **köpeklerin çektiği kızaklar ve kar motosikletleri** kullanılır, **geçim kaynağı avcılık ve balıkçılıktır**.

Bu bölgedeki insanlar kışın buzdan ve balina kemiklerinden yaptıkları **İgloo** denilen kubbeli, geleneksel evlerde yazın ise çadırlarda yaşarlar. Kanada'nın kuzeyi, Alaska, Grönland ve Sibirya'nın doğusunda yaşayan yerli halka **Eskimo** denir.

3- Ekvator İklimi: Ekvator çevresinde görülür, **yaz-kış çok sıcaktır**. Kış ayları yaşanmaz, bütün ihtiyaçlar **yağmur ormanlarındaki** doğal ortamdan sağlanır. Yaz-kış düzenli **bol yağış** vardır. **Orman ürünleri ve balıkçılık geçim kaynağıdır**. **Brezilya ve Singapur gibi** ülkelerde görülür.

4- Muson İklimi: Ekvator ile dönenceler arasında görülür, **yazlar bol yağışlı, kışlar kuraktır.** En önemli geçim kaynağı tarım ve özellikle **çeltik tarımıdır**, sel baskınları çok yaşanır. Güneydoğu Asya'ya Muson Asya'sı da denir. İklim **Hindistan, Bangladeş, Japonya, Çin** gibi ülkelerde görülür.

Muson ikliminde yağışların fazla olması **pirinç üretimini** kolaylaştırır. Mobilya ve gemi yapımında **teak** adı verilen ağaçlardan faydalanırlar. Konutlarını ahşaptan yaparak çatılarında saz ve kamış kullanmışlardır.

5- Akdeniz İklimi: Akdeniz iklimi dünyamızın 30 ile 40 enlemleri arasında yer alır. **Akdeniz iklimi Mısır, Libya hariç Akdeniz çevresindeki ülkelerde, ABD, Şili, Avustralya, Güney Afrika Cumhuriyeti'nde** görülür. Yazları sıcak ve kurak, kışları ise ılık ve yağışlı geçer. Yağışlar genellikle yağmur şeklindedir. Yağışlar en fazla kış mevsiminde olur. Yıllık ortalama sıcaklık 15 °C – 20 °C arasındadır. Kışın sıcaklık 0 °C'nin altına nadiren düşer. Doğal bitki örtüsü kuraklığa dayanabilen bodur çalılardan oluşan makidir.

**DİĞER DERS İÇERİKLERİ İÇİN AŞAĞIDAKİ KANAL
LİNKLERİME TIKLAYINIZ.**

YOUTUBE ABONE OL LİNKİ:

<https://www.youtube.com/@sosyalhocasimustafa>

TELEGRAM HESABIM:

<https://t.me/sosyalhocasimustafakarakus>

İNSTAGRAM HESABIM:

<https://www.instagram.com/sosyalhocasimustafa/>